

skade andre vigtige Planers Fremme, hvilke vistnok ville komme til at foreligge Nøgtsdagen om ikke meget lang Tid.

Bossen: Skøndt jeg vel maa indrømme, at der ved nærværende Forslag synes at kunne bevirkes en større Risiko for Statskassen end ved nogen tidligere Jernbanekoncession, er det ingenlunde min Hensigt at anbefale enten at forsinke eller helt at standse Lovforslaget. Det er imidlertid heller ikke dette Punkt, som har foranlediget mig til at begjære Ordet, men derimod Bestemmelserne i Lovforslagets § 2, som jo sige, at Planen saavel for Jernbanen som for Havneanlægget skal godkjendes af Ministeriet. Det har jo været saaledes ved de tidligere Planer til Jernbaneanlæg, at de, naar de vare komne saa vidt, bleve underkastede en Prøve fra et militært Synspunkt af de krigsministerielle Autoriteter, og det forekommer mig, at der ved dette Lovforslag gjør sig et Hensyn gjældende, som burde tages under nøie Overveielse. Der er allerede blevet hentydet til de Bestræbelser, der finde Sted for at koncentrere et Jernbanenet med Hamborg som Midtpunkt, og det er nu ingenlunde min Mening at finde noget Urigtigt dert eller paa nogen Maade at yttre mig mod en saadan direkte Forbindelse med Tydskland; men derimod forekommer det mig nok, at, naar der i dette Anlæg medoptages en Plan til en Havn paa Sydkysten af Volland som Udgangspunkt for en Jernbane, altsaa som et saadant Punkt, der faar en ganske særegen militær Betydning, saa maatte der ogsaa ved Planen om dette Havneanlæg tages særlige militære Hensyn. Det har derfor været min Tanke, om der ikke maatte og kunde stilles den Betingelse for dem, der søgte Koncession paa at anlægge en Havn paa Sydkysten af Volland, at Havnen blev sat nogenlunde i Forvarsstand. Jeg tror ikke, det vil være nogen urimelig Fordring, idet det selvfølgelig ikke kan ligge i Statens og Landets Interesse at anlægge Forvarsværker paa Vollands Sydkyst, medmindre netop en saadan Havn blev anlagt der. Kun under den Betingelse forekommer det mig, at en saadan Fordring bør opstilles, og, naar en saadan

Havn skulde blive anlagt, vil det ogsaa, tror jeg, blive en nødvendig Fordring, at der bliver truffet i det Mindste nogle Forvarsforanstaltninger. Stilles der derfor en saadan Fordring, forekommer det mig ogsaa naturligt, at Befølgningerne derved helt eller delvis komme til at paahvile dem, der have foranlediget, at et saadant Anlæg var kommet i Stand. Jeg vil derfor spørge den høitærede Minister, om det ikke fra et militært Synspunkt maatte tages under Overveielse, hvilke Foranstaltninger der skulde tages ligeoverfor et saadant Havneanlæg, hvori jeg maa se, om end ikke nogen Fare, saa dog i alt Fald et betænkeligt Punkt.

Winter: Hos mig er der opstaaget stor Tvivl om, hvor vidt vi kunne forsvare at lade Staten give Garanti for den her paa-tænkte Jernbane. Andre Talere have allerede berørt adskillige af de Grunde, der i saa Henseende maa være de ledende, og jeg vil nævne som min Hovedgrund, at vi derved virkelig give Penge til for at skabe os en Konkurrent med vor egen Bane paa Fastlandet. Det samme Moment har været nævnt af to tidligere erede Talere, og det er forekommet mig at være det vigtigste af alle. Jeg skal dernæst gjøre endnu en Bemærkning angaaende en anden Betænelighed, jeg har med Hensyn til Konkurrence, men set fra et ganske andet Standpunkt. Det er nemlig aldeles klart, at dette Projekt, saaledes som det foreligger, og forsaavidt det gaar ud over Landets Grændser, endnu slet ikke er Andet end andre saadanne Foretagender, hvormed man jobber paa Børsen og skaffer sig Affætning af Aktier for en Del af et Foretagende under den Forudsætning, at det skal blive fordelagtigere ved sin Fortsættelse, medens man slet ingen Garanti har for, at Fortsættelsen nogenstunde vil komme. Det forekommer mig altsaa, at der, forsaavidt dette Lovforslag skulde gaa igjennem, ikke burde gives Rentegaranti, forsaavidt der kun blev en lokal Bane paa Volland, det vil altsaa sige, at ingen Garanti maatte kunne indrømmes, før der var givet Koncession og dannet et Selskab for den Bane, der skulde komme frem og svare dertil være i Holsten. Det forekommer mig, at dette er endnu et Punkt, der